

Lexikologické repetitórium

(Kredátusová, J. – Opalková, J.: Kontrastívna lexikológia pre prekladateľov (rusistov a ukrajínistov). Prešov: Prešovská univerzita v Prešove, Filozofická fakulta 2010. 157 s., ISBN: 978-80-555-0268-7)

Martina Bodnárová, Filozofická fakulta PU, tina.bodnarova@gmail.com

Mária Smetanová, Filozofická fakulta PU, majockas@gmail.com

Lexikálna rovina býva často považovaná za základnú rovinu každého jazyka. A zaiste nie neprávom, veď viac než iné jazykové roviny exponuje taký výsostne dôležitý fenomén, akým je slovo, bez ktorého si svoju existenciu v tomto svete už asi nedokážeme predstaviť. Slovo je zároveň nesmierne komplikovaným fenoménom. Jeho dôkladné preskúmanie predstavuje náročnú úlohu, pred ktorou stojí disciplína zvaná lexikológia.

Lexikológia s prívlastkom kontrastívna, zameraná na reálne potreby súčasnej translatologickej praxe a takisto didaktiky, to je problematika pertraktovaná v publikácii autoriek doc. PhDr. Jarmily Opalkovej, CSc. a Mgr. Jarmily Kredátusovej, PhD. *Kontrastívna lexikológia pre prekladateľov (rusistov a ukrajínistov)*. Ide o výstup z grantového projektu VEGA č. 1/0250/08 a tiež realizáciu projektu *Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra* v rámci Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity.

Publikácia obsahuje šesť kapitol, z ktorých každá prezentuje slovo v inej dimenzii či kontexte: prvá v dimenzii semiotickej (ako znak); druhá v kontexte jeho vzťahu k iným slovám; tretia na pozadí slovnej zásoby a štylistiky; štvrtá v procese jeho tvorby; piata v dimenzii frazeologickej a šiesta slovníkovej. V práci sa stretne s rôznymi teoretickými prístupmi a náhľadmi ruských, ukrajinských a slovenských autorov na problematiku slova, vždy však cez prizmu dôkladnej kritickej reflexie autoriek (pozri napr. 1. kapitolu *Slovo a jeho významová štruktúra*). Jednotlivým kapitolám nechýba precízny výklad a názorná exemplifikácia na základe ruského, ukrajinského, sporadicky aj slovenského materiálu. Výklad i exemplifikácia sa vzťahujú na množstvo lexikologických pojmov, ktoré autorky graficky zvýrazňujú a logicky usporadúvajú, čím prispievajú k budovaniu veľmi serióznej terminologickej bázy lexikológie. Viaceré pojmy nájdeme už v klasických prácach slovenskej lingvistiky, s ktorými táto publikácia aktívne pracuje, konkrétne u J. Horeckého, J. Mistríka, J. Furdíka a J. Mlaceka, no možno povedať, že predstavujú akoby kostru či kmeň stromu, ktorý sa ďalej rozširuje a rozvíja do bohatých pojmových špecifikácií (pozri napr. špecifikáciu neologizmov v 3. kapitole *Slovo ako súčasť slovnej zásoby*). Domnievame sa, že i z toho dôvodu – z dôvodu zhustenia slovenskej lexikologickej a štylistickej terminológie – možno publikáciu využiť aj ako vysokoškolský študijný materiál pre študentov – slovakistov v rámci viacerých jazykovedných disciplín. Najefektívnejšie ju, samozrejme, využijú študenti, ktorým je primárne určená – prekladatelia v odbore rusistika a ukrajínistika. Záverečné pasáže jednotlivých kapitol a podkapitol totiž obsahujú veľmi cenné rady a orientácie práve pre prácu translatológa.

Možno teda konštatovať, že monografická učebnica *Kontrastívna lexikológia pre prekladateľov* je prínosnou komplementárnou pomôckou určenou študentom s prekladateľskou, učiteľskou i filologickou profiláciou – ruskou, ukrajinskou, slovenskou. Zaiste pomôže zvýšiť kompetenciu v oblasti lexikológie, semiotiky, frazeológie, slovo tvorby, komparatistiky a marginálne štylistiky.